

Mladi v družbi

Biti mlad v današnjem svetu ima prav gotovo svoje lepe, a tudi vprašljive plati. Tako lahko včasih govorimo o razočaranju mladih. Razočarani so iz številnih razlogov, skoraj podzavestno čutijo, da si želijo nekaj novega, boljšega in lepšega, a čeprav izjavljajo, da so za spremembo današnje stanja, se v resnici, ko bi morali kaj novega povedati in narediti, znajdejo brez pravih idej in tudi zanimanja.

Med našo mladino, recimo, opazamo, da se velikokrat ne strinjajo s stanjem, v katerem živijo, hoteli bi korenitih sprememb, a obenem, pa naj gre za katerokoli področje, so brez novih zamisli in se iz komodnosti ali bogve kakšnega razloga zatekajo v individualnost. To je splošen pojav v današnjem svetu, za katerim pa ne bolehajo samo najstniki in najstnice, ampak velikokrat tudi odrasli ljudje, družinski očetje in matere, ki ne vidijo drugega kot svoj mali družinski svet. Ne gre torej za značilno mladinski pojav, saj je opazen v vseh slojih zahodnih družb. Žalostno pa je, da išče neki individualni svet mladina, ki bi morala že po svoji naravi biti odprta do sveta, ki jo obdaja.

Četudi je blagostanje v materialnem smislu danes na višku v vsakem pogledu, ne moremo govoriti o resnični kвалiteti življenja. Mladina verjetno še posebej čuti, da v svetu vlada neka splošna negotovost, ki človeka hromi, mu krade življenjski elan in mu jemlje upanje in voljo do življenja in dela. Pomislimo samo, kako lahko vpliva na mladega človeka žalostno dejstvo, da ne more dobiti primernega dela. Odpusti iz službe, ki so v zadnjih tednih zadeli tudi veliko deklet in fantov v našem mestu, prav tako pomagajo, da ti mladi ljudje ne morejo gledati z velikim upanjem na bodočnost. Ali težave pri iskanju primernega stanovanja, ki je pravo Sizijsko delo, prav tako lahko porazno vplivajo na tiste, ki si hočejo ustvariti svojo družino.

Verjetno je nekaj resnice v dejstvu, da je današnji svet vse preveč razvajan in nevajen se sam potruditi in delati ter tudi potrpeti, da lahko doseže neki cilj. Gotovo so se življenjske razmere toliko spremenile, da mlad človek danes z veliko težavo sprejema neko običajno pravilo, da ne gre vedno vse gladko.

Kot kaže, pa se bo stanje spremenilo in mislimo, da v nekem smislu na boljše. Kajti, če gre vedno vse pregledko, se življenje ne zdi tako lepo in zanimivo, kot v resnici je. Težave poživijo voljo, spodbudijo domiselnost, ustvarijo človeško skupnost in solidarnost. Mladinsko mrtvilo zadnjih let ni slučajno, beg v in-

dalje na 3. strani ■

Vsakdo bi moral začeti na svojem koncu

Od trenutka, ko je Andropov nasledil Brežnjeva na vrhu sovjetskega sistema oblasti, ni prenehalo ugibanje, kako bo to vplivalo na odnose med Sovjetsko zvezo in Združenimi državami. To je tudi zares najvažnejše vprašanje današnje svetovne politike. Od tega, kaj bo storil Andropov, ko bo začel premikati vzvode sovjetskega stroja oblasti, in kako bo odgovoril na te premike ameriški predsednik Reagan, bo odvisno, kako se bo v prihodnjih letih odvijala svetovna politika in kam se bo nagnilo njeno težišče: ali k miru ali k tretji svetovni vojni. V tem trenutku ne moremo biti glede tega še niti optimisti niti pesimisti. Lahko samo upamo.

Vendar pa se nam zdi, da vse le ni odvisno samo od teh dveh mož ali od njihovih sodelavcev in svetovalcev. Preveč smo s časom vsi skupaj zapadli v miselnost, da odločajo o položaju na svetu samo tisti, ki imajo oblast in posebno oblast v vojaško in gospodarsko najmočnejših državah. Taka miselnost pa zavaja v pasivnost in pesimizem. Zgodovina uči, da o dogajanju ne odločajo samo tisti — in tudi ne predvsem tisti — ki imajo formalno ali legalno v rokah oblast, ampak še nešteto drugih dejavnikov. Glavni dejavnik pa je vedno človek kot tak, to se pravi ljudstvo. Vendar je ljudstvo samo vsota vseh posameznikov v okviru naroda ali države. Vsak posameznik pa ni niti enako aktiven in sposoben niti enako zainteresiran na tem, da bi vplival na dogodke okrog sebe in posebno še na važne politične dogodke. To pomeni, da so dejansko poleg mogočnih posameznikov, formalnih in bolj ali manj legalnih nosilcev oblasti, dejavniki, ki vplivajo na politično doga-

janje tako v malem kot velikem, tudi nešteti posamezniki, ki so sposobni s svojo miselnostjo, idejami in političnim ter družbenim vplivom razgibati in usmerjati določeni krog ljudi okrog sebe ter jim nakazovati smer in cilj v političnem dogajanju. To lahko delajo z osebnim vplivom ali prek instrumentov, ki jih imajo v rokah, kot so npr. časniki in druga obveščevalna sredstva, znanost, literatura, umetnosti, politične stranke, vzgoja itd.

Če bi prepustili odgovornost izključnega odločanja o usodi sveta res samo dvema možema, ki stojata na čelu dveh največjih sil na svetu, bi se lahko vdajali pesimizmu. Če ne sedanja dva, bi kakšna prihodnja dva neizogibno pahnila svet v tretjo in morda atomsko vojno. Verjetnost za to je vsaj deset proti ena, če ne sto ali tisoč proti ena, kajti enkrat se bo položaj na svetu gotovo tako zapletel, da ne bo videti druge rešitve kot splošna vojna. Dovolj bi bilo, da se zazdi položaj tak enemu samemu. Vendar na srečo odgovornost le ni prepuščena samo dvema ali enemu samemu. Odgovornost je prepuščena nam vsem, pa naj se to še tako čudno sliši. Vendar je resnica.

Glavna napaka današnje situacije na svetu je prav v tem, da se tega ne zavedamo. Ne zavedamo se, da je od nas vseh, posebno pa seveda od tistih, ki so sposobni in voljni vplivati na dogajanje okrog sebe, predvsem na javno mnenje in prek tega na miselnost odločujočih na vrhu najmočnejših političnih in vojaških sistemov, odvisno, ali bo svet pahnjen v tretjo svetovno vojno ali ne in ali se bodo važni

dalje na 3. strani ■

Ob petem pokrajinskem kongresu Slovenske skupnosti na Goriškem

V soboto 4. decembra se bomo zbrali v Števerjanu člani in somišljeniki ter prijatelji Slovenske skupnosti iz vse Goriške, da bomo na 5. rednem pokrajinskem kongresu ocenili naše dosedanje politično udejstvovanje in pripravili nove programe za bodoče delo.

Srečanje bo tudi nekak zaključek širših sestankov naših sekcij, ki potekajo v teh dneh po vaseh in mestu, kar prinaša nove ideje, silnice in želje v naše politično življenje. Bo pa tudi priprava na deželni kongres slovenske stranke, ki si v zadnjih letih vse bolj utira pot v misel-

nost zamejskih Slovencev, saj jih je politika vključevanja v italijanske stranke v mnogočem globoko razočarala, in vsi skupaj počasi, a neprenehoma spoznavamo resnico, da je rešitev naših težav edinole v samostojni politični poti.

Ta samostojna politična pot je podlaga, na kateri zida Slovenska skupnost že od vsega začetka. Izhajajoč iz te elementarne, a trdne in učinkovite predpostavke smo dosegli tudi na Goriškem rezultate politične narave, ki nam jih nihče več ne odreka in jih morajo priznati tudi najbolj

dalje na 2. strani ■

RADIO TRST A

■ NEDELJA, 28. novembra, ob: 8.00 Poročila; 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu; 10.30 Mladinski oder: »Rumeni bomboni«; 11.15 Nabožna glasba; 11.45 Vera in naš čas; 12.00 Narodnostni trenutek Slovencev v Italiji; 12.30 Glasba po željah; 13.00 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Nediški zvon; 14.40 Sport in glasba ter prenosi z naših kulturnih prireditvev; 18.15 Revija Zveze cerkvenih pevskih zborov v Kulturnem domu v Trstu (neposreden prenos); 19.00 Poročila.

■ PONEDELJEK, 29. novembra, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Dodaj življenje letom, ne samo leta življenju! 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 Wolfgang Amadeus Mozart: Così fan tutte; 11.40 Beležka; 12.00 Gledališki glasovi po stezah spominov; 13.00 Poročila; 13.20 Gospodarska problematika; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Roman v nadaljevanjih: »Spopad s pomladjo«; 14.55 Naš jezik; 15.00 Šport; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Osrednja akademija šole Glasbene matice v Kulturnem domu v Trstu; 18.00 Od Milj do Devina; 19.00 Poročila.

■ TOREK, 30. novembra, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Povejmo še kaj o otrocih; 10.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 10.10 Wolfgang Amadeus Mozart: »Così fan tutte«; 11.30 Beležka; 13.00 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Roman v nadaljevanjih: »Spopad s pomladjo«; 14.30 Kam, Peter Pan?; 15.30 Evergreeni; 16.35 Instrumentalni solisti; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Z besedo o glasbeni umetnosti; 18.00 Neapeljsko gledališče: Salvatore di Giacomo: »Assunta Spina«; 19.00 Poročila.

■ SREDA, 1. decembra, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Sprehodi po tržaških predmestjih; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.30 Beležka; 12.00 Pod Matajurjan; 12.40 Zbor »Jezero« iz Doberdoba; 13.00 Poročila; 13.20 Nacionalno vprašanje v zadnjih desetletjih cesarsko-kraljevega Trsta; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Roman v nadaljevanjih: »Spopad s pomladjo«; 14.30 Glasbene skice; 14.55 Naš jezik; 16.00 Tri slovenske sestre: 130 let Družbe sv. Mohorja; 16.35 Instrumentalni solisti; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Mladi izvajalci: pianist Stojan Kuret; 18.00 Na goriškem valu; 19.00 Poročila.

■ ČETRTEK, 2. decembra, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Slovenci v Združenih državah Amerike in njihova dejavnost med prvo svetovno vojno; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.30 Beležka; 13.00 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Roman v nadaljevanjih: »Spopad s pomladjo«; 14.30 Otroški kotichek: »To je pa laž«!; 15.00 Beseda ni konj; 16.35 Instrumentalni solisti; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Komorni orkester Radiotelevizije Ljubljana pod vodstvom Antona Nanuta; 18.00 Četrtekova srečanja; 19.00 Poročila.

■ PETEK, 3. decembra, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.30 Beležka; 12.45 Slovenski deželni zavod za poklicno izobraževanje; 13.00 Poročila; 13.20 Naša gruda; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Roman v nadaljevanjih: »Spopad s pomladjo«; 14.30 Glasbene skice; 14.55 Naš jezik; 15.00 Od ekrana do ekrana; 16.35 Instrumentalni solisti; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Letošnje mednarodno zborovsko tekmovanje »Cesare Augusto Seghizzi«; v Gorici; 18.00 Kulturni dogodki; 18.40 Kako ti je ime? 19.00 Poročila.

■ SOBOTA, 4. decembra, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.40 Glasbena matineja; 9.00 Sobotni trim; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.30 Beležka; 12.40 Zbor »Obala« iz Kopra; 13.00 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Roman v nadaljevanjih: »Spopad s pomladjo«; 14.30 Otroški kotichek: »Najdihojca«; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Pozabljeni smeh: Anton Medved: »Na ogle dih«; 19.00 Poročila.

Izdajatelj: Zadruga z o. z. »Novi list« — Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157 — Odgovorni urednik: Drago Legiša — Tiska tiskarna Graphart. Trst, ulica Rossetti 14, tel. 772151

Ob petem pokrajinskem kongresu...

■ nadaljevanje s 1. strani

problemi na svetu reševali tako, da bo to hudi politični nasprotniki. Razume se, da so vabe mnogokrat težka preizkušnja. Vsedrjavne stranke nudijo večkrat konkretne trenutne rezultate, posebno, ko se gre za osebne koristi in ambicije. Posamezniki dosežejo stolčke in mesta, ki bi jih s samostojno politiko nikoli ne zasedli. Tudi praktičnega truda ni toliko pri udejstvovanju v vsedrjavnih strankah. Te razpolagajo z milijonskimi sredstvi in aparati. Tega vsega slovenska stranka nima. Ima pa veliko vero, ideale, čiste roke in, kar največ velja, ne prodaja se nikomur, temveč izbere samostojno samo tiste pti, ki so v korist celotne slovenske skupnosti.

Iz vsega tega črpamo moč, da vztrajamo, da gradimo in dosegamo rezultate, ki so večkrat v ponos vsej naši skupnosti.

Ko smo lani prve dni maja zasedali na četrtm pokrajinskem kongresu, smo si zastavili geslo: utrditi našo politično prisotnost na Goriškem. V tem duhu je potem potekalo vse delo in napor pokrajinskega tajništva in pokrajinskega sveta. To zlasti ob dejstvu, da je zaradi velike odsotnosti drugih Slovencev (razen kar se tiče Sovodenj in Doberdoba) padla in pada na ramena predstavnikov slovenske stranke teža goriškega političnega javnega življenja. Saj je znano, da ima naša stranka svojega odbornika v goriškem mestnem in krminskem svetu, odbornika na pokrajini, predsednika Briške gorske skupnosti, župana v Števerjanu in predstavnike v vseh važnejših javnih ustanovah (industrijska cona, obmejno postajališče - autoporto, goriška zdravstvena enota, rajonske konzulte itd.).

Stalna aktivna udeležba naših članov v teh organih in svetih pomeni velik napor, posebno če pomislimo, da smo do nedavne bili dolga leta v opoziciji, kar ni oblikovalo primerno usposobljenih ljudi za današnje delo. Kljub temu ocenjujemo danes vse to za izredno pozitivne izkušnje, posebno še, ker smo vnesli v mnoge javne organe in ustanove, ki so bile prej neobveščene ali celo sovražne do naših problemov, novega duha. Skušamo tako spremeniti z našim direktnim pričevanjem odnose do Slovencev.

Razume se, da vse to ni tako enostavno in ne poteka gladko. Težko je spre-

njati staro miselnost, vendar menimo, da je v sedanjem trenutku glavna naloga predstavnikov Slovenske skupnosti prav ta. Dokazati moramo tudi svojo politično sposobnost pri javnem upravljanju na vseh ravneh. In ker ima slovenska stranka na Goriškem v svojih vrstah v glavnem mlade predstavnike, ki lahko še veliko naredijo in žrtvujejo, smo prepričani, da bomo kos tej težki, a obenem veliki nalogi.

V tem zadnjem razdobju smo tudi vzpostavili delovne stike z italijanskimi strankami, s katerimi sodelujemo v raznih upravnih večinah. To ni nobena podpora tej ali oni stranki, tej ali oni struji, temveč izključno in samo lojalno sodelovanje na enakovredni ravni. Minili so časi, ko se je Slovensko skupnost ali njeno idejno predhodnico Demokratsko zvezo smatralo za podporo kakim silam. Slovenska skupnost je danes s svojimi predstavniki in svojimi organi sposobna voditi politiko, ki je lahko prijateljska in strpna, vendar odločna in nepopustljiva, še posebno takrat, ko se med italijanskimi strankami gre samo za izigravanje in volivno taktiko. Rekli smo vsem tem že večkrat *ne* in tudi v bodoče moramo vztrajati na tej poti.

Veliko skrb posvečamo mladini, in v tem smislu bo potekal v Gorici občini zbor mladinske sekcije, ki naj da novega poguma mladim, da se aktivno vključijo v politično delo slovenske stranke.

Korak naprej smo tudi v tem razdobju naredili v stikih z matično domovino, kar je prišlo do izraza prav v zdajšnjem trenutku težav, ki so nastale ob meji. Slovenska skupnost je bila prva med političnimi silami, ki je zavzela jasno stališče razumevanja težav, ki so privedle do tega stanja, vendar pričakuje, da je vse to prehodnega značaja, ker bi sicer vsa slovenska manjšina v Italiji doživela težko ocenljive težave in bi imelo to težke posledice. Odprta meja je namreč eden izmed nujnih pogojev za nadaljnji razvoj in sploh obstoj Slovencev v zamejstvu.

S takimi ugotovitvami in mislimi se pripravljamo na peti kongres Slovenske skupnosti na Goriškem, kar že samo po sebi pomeni življenjskost in angažiranost, če pomislimo, da je bila ustanovljena pred sedmimi leti, čeprav je izšla iz že svetle tradicije prejšnje formacije.

Pokrajinski tajnik SSK
Marjan Terpin

Kongres miljske sekcije SSK

V petek, 5. t.m., je imela sekcija Slovenske skupnosti na področju miljske občine srečanje svojih članov in simpatizerjev.

V prvem delu je sekcijski tajnik Danilo Šavron razložil dnevni red srečanja, ki je poleg razprave tako o splošnem kot o krajevnem političnem položaju, zlasti po odstopu miljskega občinskega odbora, obsegal še konkretne krajevne probleme, izvolitev delegata za pokrajinski kongres stranke in vodstvenega odbora sekcije.

V zadevni razpravi je bilo poudarjeno dejstvo, da čeprav SSK nima svojega predstavnika v miljskem občinskem svetu, je politično zainteresirana, da ne bi nastala

kriza ovirala ali zavrla izvajanja sprejetih obvez v korist Slovencev v miljski občini.

Pri obravnavanju drugih krajevnih problemov je bil govor zlasti o vprašanju napeljave metanskega omrežja, o katerem se že več let govori, o potrebi po ojačenju avtobusne proge št. 47, o poimenovanju osnovne šole po javnem delavcu Albinu Bubničju ter o zaskrbljenosti glede razlastitev za načrtovani odsek hitre ceste čez Osabsko dolino proti Skofijam in Kopru.

V drugem delu srečanja so v lepem številu prisotni udeleženci izvolili delegata na pokrajinski kongres SSK in petčlanski odbor, ki bo vodil sekcijo v prihodnjem obdobju.

Vsakdo bi moral začeti...

■ nadaljevanje s 1. strani

preprečeno, ali ne. Vsakdo od nas lahko v tem pogledu nekaj stori, izvaja nek vpliv, pomaga nagniti javno mnenje in mišljenje vladajočih, tudi najmočnejših vladajočih, po sistemu verižne reakcije, v določeno smer.

Ne smemo se vdati v to, da nosita odgovornost za usodo sveta samo dva, Andropov in Reagan, s svojima ozkima krogoma. Vsak odgovoren človek bi moral postati politično in miselno bolj aktiven in začeti usmerjati svoje umske energije v smer, da se prepreči katastrofa tretje svetovne vojne, ki bi bila gotovo atomska. A tudi to bi še ne bilo dovolj. Tako vojno bo mogoče preprečiti, če ne bo več dozdevnih ali resničnih vzrokov in možnosti za njo. To pomeni, da se moramo mi vsi, ki smo sposobni razumeti važne probleme okrog sebe in na celotnem svetu, začeti

Vsem dopisovavcem!

Pogosto se dogaja, da dobimo dopise s prošnjo za objavo v zamudo, tako da jih ne moremo uvrstiti v prihodnjo številko lista. To se dogaja zlasti zadnje čase. Zato vljudo prosimo, da nam pošljejo dopise pravočasno, najkasneje v sredo dopoldne do 11. ure.

Uredništvo Novega lista

truditi, kolikor le moremo, stalno in vztrajno, vsak na svojem koncu, da bi bili ti problemi pravično in na miren način rešeni, pa naj gre za politične, gospodarske, socialne, rasne, nacionalne ali kake druge probleme. Važen prispevek k prizadevanju za preprečitev tretje svetovne vojne je npr. zavzemanje za zmago politične demokracije na svetu, za pravico vsakogar, da pove svoje mnenje o reševanju problemov na najboljši način, prizadevanje za

socialno pravičnost, za samoodločbo narodov, za odpravo najhujših socialnih krivic (hude socialne krivice se še vedno dogajajo, čeprav bolj na skrito ali hinavsko prikrivane od mogočnikov), za odpravo lakote, za odpravo samovolje in brezpravnosti, za odpravo hudega pomanjkanja in lakote itd. Vsakdo, kdor molči o krivicah in nasilju, ki se dogajajo okrog njega, pomaga pehati svet v končno katastrofo, ker daje potuho oblastnikom, ki skušajo napraviti iz oblasti svoj monopol, in se odre-

ka svoji pravici, pa tudi dolžnosti, da poseže v dogajanje. Odreka pa se v bistvu tudi svojemu človeškemu dostojanstvu in demokratičnim pravicam ter prepušča vso pravico odločanja samo nekaterim, dokler ne bo prešla ta oblast v roke le nekaterih, ki je ne bodo vredni.

Zato ne sme ostati le fraza, da smo končno vsi odgovorni za vse, kar se dogaja in kar se bo usodnega zgodilo. Nismo upravičeni, da prepuščamo odgovornost za usodo svetovnega miru in usodo sveta sploh samo mogočnikom v Kremlju in Beli hiši. In ne smemo se prepuščati pesimizmu, razen če sami stojimo in čakamo križem rok, kaj se bo zgodilo.

O novembrski številki »Mladike«

Nova, 9., to je novembrska številka Mladike se začneja z uredniškim uvodnikom pod naslovom »Konec Osima?« Naslov je nekoliko netočen ali celo čuden, saj niti približno ne izrazi vsebine članka. V njem namreč uredništvo obravnava probleme, ki jih je povzročila nedavna zapora jugoslovanske meje, toda kot vemo, prejšnja odprtost meje nikakor ni bila posledica sporazuma v Osimu, saj je bilo že precej prej v Jugoslaviji lahko priti do potnega lista, pa tudi obmejne izkaznice so bile v veljavi že prej. Mogoče je imelo uredništvo v mislih duha določene politike odprtih mej, toda ime Osimo je povezano bolj s pogodbo o ureditvi državne meje med Italijo in Jugoslavijo in s sporazumom o prosti industrijski coni na Krasu kakor pa s pojmom odprte meje. Seveda pa bistvo uvodnika ni v tem, ampak v komentiranju novih utesnitvenih ukrepov, ki so hudo prizadeli promet čez mejo.

Članek dvomi, da bodo ti hlastni in ne dovolj preiščeni ukrepi kaj zalegli, ker bodo delovali kot boomerang nazaj na gospodarstvo. Potem nadaljuje: »Posebno razmišljanje zaslužijo seveda posledice jugoslovanskih ukrepov na Tržaškem in Goriškem, zlasti še, kolikor je pri tem prizadeta tudi slovenska manjšina... V več kot dvajsetih letih je odprtost meje omogočala še kar bogato sodelovanje in izmenjave

na kulturno-prosvetnem in športnem področju ter splet medčloveških odnosov, ki so se v marsikakšnem primeru zapečatili tudi s porokami. Novi zakoni ločujejo torej družine in onemogočajo razvijanje tiste dejavnosti, ki bi bila v veliko korist slovenske manjšine, neglede na to, ali kršijo duha in črko videmskega sporazuma ter drugih mednarodnih dogovorov in listin.«

Revija objavlja tudi kratko novelo Rezi Marinšek »Pastirska simfonija«. Rezi Marinšek je mlajša slovenska pisateljica iz Argentine. Vinčo Beličič pa je prispeval tehten esej z naslovom »Leposlovna knjiga danes«. V njem pravi med drugim: »Sodobni človek vedno manj išče kulturo v knjigi. Ne samo literaturo, tudi vse druge zvrsti umetnosti nam posredujejo dve tehnični iznajdbi 20. stoletja: radio in televizija. Ob vsaki uri — samo na gumb pritisnemo — privre iz sprejemnika beseda, glasba, kretnja, slika. Ko obsedimo pred televizorjem, zgubimo stik z življenjem okoli sebe. In ker se to ponavlja, počasi izhlapeva naša lastna osebnost. Televizija — telekracija: slike in besede od daleč, iz določenega (političnega) središča nas izdelujejo v svoje vernike. Ko nas zasipavajo tuje razlage, ne utegnemo več poslušati lastne pameti; počasi se stapljamo v čredo.« Beličič potem precej obširno govori o sodobni slovenski literaturi, posebno o romanu, in jo označuje med drugim takole: »Kaj so vsi ti pisatelji — če izzamemo Bora — krivičnega, podlega, mučnega, poniževalnega doživeli, da se ne morejo vzdigniti v čisti zrak? Kakšna razočaranja in preskušnje so za njimi? Nekateri vse prepogosto samo sebe in svoje življenje secirajo do potankosti, bodisi tisto na protsem ali jetniško. Pred nami je novi, vseh moralnih vezí osvobojeni, hkrati pa tudi za nekdanje veselje prikrajšani slovenski človek...«

Nadaljujejo se medvojni spomini Antona Kufola »In večno šumi Nadiža«. Njegovi zapisi si sledijo kot nekake filmske slike, prebliski, nepovezani med seboj, a vendar nudijo vsi skupaj bolj jasno podobo takratnega dogajanja, kakor če bi jo bil skušal podati v medsebojno povezanih poglavjih. Kako plastični in jedrnat so ti zapisi, nam značilno pokaže naslednji: »Iz Brd slišimo hudo streljanje in vidimo velik dim. Prišla je novica, da Nemci požigajo vasi in da v ogenj mečejo žive ljudi.« Ti zapisi imajo seveda veliko dokumentarno vrednost za zgodovinarje.

Olga Lupinc nadaljuje svojo serijo kritičnih člankov pod naslovom »Naš jezik«, v katerih opozarja na tipične jezikovne napake, ki jih delamo, ne da bi se tega sploh zavedali zaradi premajhne trdnosti v jeziku. V marsičem ima

Seja deželnega vodstva veje Volvev

Z zaključnim praznovanjem 30-letnice slovenskega zamejskega skavtizma je naša organizacija zopet obnovila svojo živahno dejavnost. Pogled v preteklost nas vzpodbuja, da z zaupanjem gledamo na bodoči razvoj naše organizacije in da s prenovljeno močjo stopimo v novo delovno leto. Delovanje po skupinah je že steklo, sestanki se redno vrstijo teden za tednom, posamezne veje pa že načrtujejo bodoče programe.

Tako sta se v ponedeljek, 8. novembra, sestali v Jamljah vodstvi tržaške in goriške veje Volvev (volčičev in veveric). Vsaka veja je podala obračun opravljenega dela in orisala program, ki ga namerala izvesti v teku letošnjega delovanja. Osrednja točka je bila namenjena formalnemu poenotenju obljube, zakona, pozdrava in molitve: to so bistveni temelji, na katerih naši člani in članice gradijo svojo pot v skavtizem. Pozornost smo posvetili tudi kroju in etnotno sprejeli osnutek nove značke Volvev, ki naj predstavlja pripadnost najmlajši veji skavtske organiza-

cije. Program smo zaključili s poglobitvijo vprašanja verskih vrednot, ki jih posreduje skavtska vzgoja.

Seja deželnega vodstva veje Volvev še enkrat potrjuje vlogo medsebojnih stikov pri povezovanju obeh vej v celoto, obencem pa odpira pot novim prijemom pri uvajanju najmlajših članov in članic v skavtizem.

Vodstvo Veje Volvev

—o—

MLADI V DRUŽBI

■ nadaljevanje s 1. strani

dividualnost je bila edina možna rešitev pred svetom, ki je postajal iz dneva v dan vsebinsko revnejši.

To je bilo opazno tudi v zanimanjih mladih. Če upoštevamo sredstva, s katerimi lahko danes vsakdo razpolaga, so se ta zanimanja veliko prerada ustavljala pri dnevnih situaciji, zgolj večerajšnji zgodovini in lokalnih vprašanjih. Zgubili smo neko širšo nacionalno dimenzijo, ki pa je potrebna za skladno in homogeno rast.

dalje na 6. strani ■

LEPA FOLKLORNA KULTURNA PRIREDITEV V ŠKEDNJU

V soboto je bila v prenovljenih prostorih kulturnega društva »Ivan Grbec« v Škedenju »Osrednja kulturna prireditev«, na kateri so nastopili pevski zbori in skupine, ki delujejo v tem okraju, poleg teh pa glasbeni solisti in folklorna skupina »Stu ledi«.

Predsednik društva »Ivan Grbec« Deziderij Švara je ob odprtju večera poudaril pomen skupnega delovanja, da se ohranja narodna kulturna dediščina, ki nas povezuje in se kaže v narodni zavesti, v kulturi in v tradicijah. Na večeru je spregovorila tudi predstavnica združenja staršev osnovne šole, ki tudi nosi ime po »Ivanu Grbcu«, Jožica Biondi. Ta poudarek na otroke pa ni bil slučajen, saj je nastopil škedenjski otroški zbor, ki ga vodi g. Dušan Jakomin. Nastopila je tudi otroška folklorna skupina iste osnovne šole.

Sledil je nastop ženskega zbora društva »Grbec«. Pod vodstvom Marte Werk-Volk je zapel šopek slovenskih ljudskih pesmi. Po njih so ob harmonikarski spremljavi Zorana Lupinca nastopili tudi starejši šolarji, ki so prav tako navdušili občinstvo.

Prijetno presenečenje je bil tudi nastop mladega pianista Pavla Furlanija, ki je pokazal lepe interpretacijske sposobnosti. Na kulturnem večeru je pel tudi škedenjski mešani zbor, ki ga je tudi vodil Dušan Jakomin. Tudi ta zbor je zapel nekaj narodnih pesmi.

Večer se je zaključil s prizorčkom »Prvi ples«, ki je na šaljiv, a obenem zanimiv način ne samo prikazal družinski prepriček med materjo in hčerjo, ki si želi na prvi ples, ampak je predvsem hotel pokazati »obred« oblačenja škedenjske narodne noše. Seveda je bil potem ples.

SKLICANJE POKRAJINSKEGA KONGRESA SLOVENSKE SKUPNOSTI

Na podlagi čl. 16 in 39 strankinega statuta in na predlog izvršnega odbora je sklican redni pokrajinski kongres Slovenske skupnosti za 11. in 12. december letos na sedežu v ul. Machiavelli 22, Trst, za razpravo o dosedanem delovanju in izvolitev novih vodstvenih organov. Začetek kongresa bo v soboto, 11. decembra ob 16. uri.

Koncert ansambla Galebi na Opčinah

V nedeljo je bil na Opčinah prijeten glasbeni dogodek, saj so v »Finžgarjevem domu« na Opčinah nastopili ansambel »Galebi« in mlajši mladinski pevski zbor »Vesela pomlad«. Obeh sestojev ni potrebno posebej predstavljati, saj sta oba dovolj znana naši javnosti. Oba pa vadita v prostorih »Finžgarjevega doma«.

Na nedeljskem koncertu so »Galebi« izvajali narodne viže, domačo zabavno glasbo in moderne popevke. Ansambel je med drugimi zaigral tudi nekaj skladb samih članov ansambla. Prav pa bi mogoče bilo, da bi se posvetili bolj samostojnim in originalnim priredbam. Variacija običajnih motivov in modulacij komercialne narodno-zabavne glasbe namreč ne more obogatiti niti izvajalcev niti poslušalcev. Potrebno je zato iskati novih poti.

Celica SSk o položaju v škedenjski železarni

Svetovna kriza na področju železarske industrije je zajela tudi Italijo in s tem tudi železarski obrat Terni (bivši Italsider) v Škedenju, kjer trenutno deluje en sam plavž.

Namesto da bi vodstvo železarne iskalo rešitev iz kriznega stanja s prehodom na drugačne izdelke, kot se je svoj čas govorilo in predlagalo, se je odločilo za zmanjšanje dela in vključitev okrog 300 delav-

cev v dopolnilno blagajno. Po novem letu pa naj bi to število naraslo na 400 in za jelo tudi uradnike.

Kot znano, je v škedenjski železarni zaposleno mnogo slovenskih delavcev zlasti iz okoliških krajev v Bregu in na Krasu. Zato bi morala po mnenju celice SSk, ki že dobro leto deluje v tej tovarni, usoda tega obrata še posebej zanimati slovenske manjšinske dejavnike; tako opozarja na ta težki položaj. Ta se bo še poslabšal, če ne bodo na vsedržavni in deželni ravni sprejeli ukrepe za prenovitev železarne in za preusmeritev njenih izdelkov.

Sindikalne organizacije so nedavno priredile prvo javno demonstracijo po tržških cestah, da bi opozorile javnost in pristojne oblasti na kritično stanje železarne. Manifestacijo so podprle tudi vse demokratične sile, med temi tudi Slovenska skupnost po predstavnikih svoje celice v tem obratu.

Zadnja zagotovila, ki so jih dali predstavniki vodstva skupine Terni glede obnovitve sedanjega mirujočega plavža in prehoda k drugim oz. dopolnilnim izdelkom so po mnenju celice SSk sama po sebi pozitivni znaki, ki pa jih bo treba stvarno preveriti v prihodnjih mesecih.

—o—

PREJELI SMO:

OBCNI ZBOR MESTNE SEKCIJE SLOVENSKE SKUPNOSTI

»Pred dnevi (v petek, 12. novembra) je imela drugi občni zbor mestna sekcija Slovenske skupnosti v Trstu. Gre za sekcijo, ki zajema področje rajonskih svetov za Kolonjo - Škorckljo, Novo mesto - Novo mitnico, Sv. Vid - Staro mesto, Staro mitnico in Kjadin - Rocol. Na tem področju prejema Slovenska skupnost okoli 1.300 glasov, istočasno pa drži ugotovitev, da gre za predele, kjer je, žal, zelo malo priložnosti za združevanje slovenskih ljudi na krajevni ravni, ne da bi pri tem mislili na osrednje slovenske kulturne, politične in druge družbene ustanove.

V ponedeljek 29. novembra bo v Društvu slovenskih izobražencev v Trstu govoril glavni urednik DRUZINE dr. Drago Klemenčič o

»Mahniču in ločevanju duhov«

Predavanje, ki bo v Peterlinovi dvorani v ulici Donizetti 3, se bo začelo ob 20.15.

Kriza v štivanski papirnici

Že nekaj časa se širi glas, da je štivanska papirnica v veliki gospodarski krizi. Ne gre samo za krajevni pojav, ampak za vsedržavno stanje. Italijanska papirna industrija po besedah industrijcev s tega področja dela z izgubo. Tovarnarji skušajo zato pri ministrstvu doseči, da bi proglasilo status krize za papirno industrijo. Seveda se sindikalne organizacije ne morejo strinjati s tako rešitvijo, saj bi nedvomno privedla do padca števila delovnih mest in do gotove restrukturacije ne-

ZBOROVSKA REVIIJA Z C P Z

Vljudno vabljeni vsi ljubitelji lepega petja na zborovsko revijo, ki jo prireja Zveza cerkvenih pevskih zborov Z.C.P.Z. v nedeljo, 28. novembra t.l. ob 17. uri v Kulturnem domu v Trstu, ul. Petronio 4.
Odbor Z.C.P.Z.

katerih tovarn. Vse to seveda ne da bi država nadzorovala ta potek.

Štivanska papirnica, ki deluje v okviru družbe Burgo, pa je prav gotovo v težkih vodah. Tako recimo dobavlja Zahodni Nemčiji in tudi drugim tržiščem papir, ki pa ga prodaja s 150 lirami izgube pri vsakem kilogramu.

Sindikalne organizacije štivanske papirnice ugotavljajo, da bi se stanje dalo izboljšati, če bi dali prednost izdelavi papirja boljše kakovosti in ki ga danes Italija v glavnem uvaža. Pač pa mora ostati na isti ravni tudi izdelava najbolj rabljenih vrst papirja, kot je časopisni in običajni papir za knjižne izdaje.

Dobro so se odrezali tudi mladi pevci zbora »Vesela pomlad«, ki so pod vodstvom Franca Pohajača zapeli vrsto pesmi in bili deležni popolnoma zaslužene in izredno močnega priznanja s strani poslušalcev.

Openi so lahko zadovoljni, da je pri njih tako bogato otroško in mladinsko delovanje. Prav je, da mu sledijo, ga spodbujajo in tudi podpirajo.

—o—

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE - TRST

V nedeljo, 28. novembra 1982, ob 17. uri v Prosvetni dvorani v Saležu

Daniel L. Coburn

PARTIJA REMIJA

O tem, kako poživiti dejavnost na tem predelu in uveljaviti upravičene zahteve slovenskega prebivalstva, je bil govor na omenjenem kongresu, ki se je ob tem obširno ustavil tudi pri razpravi o splošnem krajevnem političnem položaju.

Kongres je otvoril dosedanji sekcijski tajnik Marko Udovič, ki je tudi prebral uvodno poročilo. Zasedanje je nato vodil inž. Aljoša Vesel. Prisotne je pozdravil pokrajinski tajnik Slovenske skupnosti v Trstu dr. Zorko Harej.

Po daljši razpravi so udeleženci obnovili odbor, ki bo vnaprej vodil mestno sekcijo, izvolili pa so tudi 13 delegatov za pokrajinski kongres Slovenske skupnosti, ki bo 11. in 12. decembra v Trstu.

Uspeh zborovske revije »Cecilijanka 82«

Tudi letošnja Cecilijanka je pokazala, da je slovenska in sploh zborovska pesem še vedno ali celo vedno bolj priljubljena v širšem krogu slovenskega ljudstva; oba dneva, še zlasti pa v nedeljo popoldne, je velika dvorana Katoliškega doma bila do kraja zasedena. Prišli so poslušalci iz raznih krajev, od blizu in daleč, seveda poleg številnih članov pevskih skupin. Prisotni so bili tudi številni politični predstavniki in zastopniki kulturnih organizacij: v soboto je bil navzoč prof. Milko Renner, podpredsednik ZSKD, v nedeljo pa deželni svetovalec SSK dr. Drago Štoka, pokrajinska odbornica Marija Ferletič, predsednik deželne SSK dr. Andrej Bratuž, pokrajinski predsednik in tajnik SSK Gradnik in Terpin, zadržanega goriškega župana je zastopal občinski odbornik dr. Damjan Paulin. Prišla sta tudi občinski odbornik in podžupan iz Števerjana Ciril Terpin in tajnik ZSKD za Goriško Rudi Pavšič. V soboto zvečer je prisotne pozdravila podpredsednica ZSKP Franka Žgavec, v nedeljo pa predsednik dr. Kazimir Humar. Zahvalil se je vsem nastopajočim in številnemu občinstvu, pozdravil predstavnike političnega in kulturnega življenja; med drugim je prebral tudi pozdravno pismo goriškega župana dr. Antonia Scarana. V svojem krajšem govoru je poudaril pomen te goriške pevske revije, ki je bila letos posvečena spominu treh naših

Na letošnji Cecilijanki je nastopilo 19 zborov, po tem vrstnem redu; v soboto je odprl revijo mešani zbor Jakob Gallus Petelin s Koroške (dirigent Janez Tratar), sledili so Soški oktet (Flavio Quali), mešani zbor Pod lipo iz Benečije (Nino Spacagna), mešani zbor Podgora (Mirko Spacapan), Sovodenjski nonet (Zdravko Petijan), Fantje izpod Grmade (Ivo Kralj), mešani zbor Triglav iz Bukovice - Volčje drage (Jožef Lovec), moški zbor Mirko Filaj iz Gorice (Zdravko Klanjšček).

V nedeljo popoldne so nastopili mešani zbor Lojze Bratuž iz Gorice (Stanko Jericijo), mladinski zbor Bilje - Miren - Orehavlje (Andrej Budin), dekliški zbor Danica z Vrha (Magda Devetak), mešani zbor Rečan iz Benečije (Antonio Qualizza), dekliški zbor Devin (Herman Antonič), me-

šani zbor Standrež (Mirko Spacapan), mešani zbor F. B. Sedej iz Števerjana (Herman Srebernič), moški zbor Štmaver (Gabrijel Devetak), mešani zbor Rupa - Peč (Zdravko Klanjšček), mladinski zbor Ojsternik iz Ukev (Osvald Erraht) in mešani zbor Hrast (Karlo Lavrenčič). Celotni program sta prikupno povezovala Karlo Bolčina in Jožica Žnidarčič.

Ne bi se hoteli ob zaključku tega poročila spuščati v oceno posameznih pevskih skupin; na splošno bi lahko rekli, da so vsi zbori dokazali neko večjo zavzetost in boljše pripravo kot včasih v preteklosti. Upati je, da bodo tudi v prihodnosti naši zbori vestno in vztrajno gojili slovensko zborovsko pesem, pa tudi polifonsko ali glasbo drugih narodnosti, saj je še vedno veljaven pregovor, da kdor več zna, več velja. Letošnja Cecilijanka je po našem mnenju dokazala, da je pri zborih občutena potreba po kvalitetnejši rasti in natančnejšem dozorevanju. Upajmo, da bo to na prihodnji - jubilejni - Cecilijanki še bolj zaznavno.

Krvodajalski odsek v Sovodnjah

Mnogi sovodenjski občani so bili do leta 1977 člani raznih krvodajalskih odsekov, ki so že obstajali v Gorici, Gradišču in Doberdolu. Porodila se je želja, da bi vse slovenske krvodajalce združili v samostojni slovenski odsek v Sovodnjah. Tako so se krvodajalci prvič zbrali 10. marca 1977 v gostilni pri Tomažu v Gabrjah, sledil je sestanek v gostilni Devetak na Vrhu, 24. marca, ko so ustanovili pripravljalni odbor. Sledili so nato razni sestanki po vaseh, ki so imeli tudi propagandni značaj; pomemben je bil tisti v Kulturnem domu v Sovodnjah, 22. aprila 1977, na katerem so predavali razni gostje, med temi tudi dr. Bancheri, primarij transfuzijskega centra v Gorici, in dr. Urbančič, primarij ginekološkega oddelka v Šempetru.

Odsek krvodajalcev je bil uradno ustanovljen 2. oktobra 1977. leta; ta je štirinajsti odsek od 15, ki jih šteje goriško združenje. Sovodenjski odsek je začel takoj z delom, ki ga ni bilo malo; moral je urediti vse akte v slovenskem jeziku, kateremu je dana prednost, pripraviti knjižnice, vabila, dokumente.

Sovodenjski odsek šteje danes približno 140 vpisanih članov, 85 je podpornih,

15 častnih. V njem je tudi skupina iz Štandreža, katere predstavnik je Dario Nanut. Lansko leto je odsek prispeval 78 darovanj krvi.

Za poživitev te humanitarne pobude in za pridobitev novih članov prireja odsek vsako leto praznik krvodajalcev in sicer vedno v drugi vasi sovodenjske občine. Na praznik pridejo tudi predstavniki drugih sekcij goriškega združenja, Rdečega križa in občine Škofija Loka, s katero je sovodenjska občina pobratena. Ob tem prazniku je na sporedu tudi kulturni program, zaslužnim krvodajalcem pa podelijo priznanja.

V maju leta 1980 je odsek prvič organiziral netekmovalni pohod krvodajalcev na Peči; naslednje leto je bil v Sovodnjah, letos pa ponovno na Peči. Zaradi slabega vremena je bila udeležba manjša kot prejšnja leta. Pohod bi morali ponoviti junija, a je zaradi še slabših vremenskih razmer odpadel. Odsek skrbi tudi za razvedrilo, ki naj bi bilo neke vrste nagrada za nesebičnost članov. Prireja skupne večerje in izlete; prvi izlet je bil v septembru 1979 in sicer v Škofjo Loko, drugi pa lani v septembru h Gardskemu jezeru, združen z ogledom zoološkega vrta »Safari«.

Velik uspeh je doživel tečaj prve pomoči, ki ga je odsek priredil ob sodelovanju sovodenjskega prosvetnega društva in ženskega iniciativnega odbora. Tečaj, ki je bil v sovodenjskem Kulturnem domu, je trajal od januarja do aprila 1979. Pripravili so 18 predavanj, ki so jih imeli slovenski zdravniki z Goriškega in Tržaškega. Odsek je lani organiziral na Vrhu, v Sovodnjah in v Rupi predavanja o preventivnem zdravljenju ledvic in presajanju organov.

Letos je bil praznik krvodajalcev v Gabrjah. Poleg kulturnega programa so podelili tudi priznanja krvodajalcem. Od ustanovitve do danes je odsek opravil veliko človekoljubno delo, ki predstavlja tudi pomemben doprinos k slovenski manjšinski dejavnosti. Kaže, da bo do sličnih odsekov prišlo tudi v goriški in števerjan-

Remo Devetak

■ dalje na 7. strani

Slovenska skupnost za Goriško

sklicuje

5. REDNI POKRAJINSKI KONGRES

v soboto, 5. decembra, ob 17. uri, v Se-dejevem domu v Števerjanu.

skladatelj: Lojzeta Bratuža ob 80. letnici rojstva, Vinka Vodopivca ob 30. letnici smrti in Mirka Fileja ob 20. letnici smrti. Na koncu je dr. Humar poudaril, da bo prihodnje leto Cecilijanka obhajala svojo 25. letnico in pozval vse, da se že zdaj začne pripravljati na ta pomembni jubilej. Pozdrave so nato prinesli še Marija Ferletič, dr. Drago Štoka in dr. Damjan Paulin.

V Gospodu je zaspal

Jožef Komjanc

zahvaljujemo se vsem, ki so z nami sočustvovali ob tej težki izgubi, posebno tistim, ki so ga spremljali na zadnji poti.

Zahvala gre zlasti župniku dr. Kazimirju Humarju za govor in drugim duhovnikom ter cerkvenemu pevskemu zboru in dirigentu Mirku Špacapanu.

Zalujoči:

**Zena, sinovi in hčere z družinami,
bratje in sestre z družinami
ter drugo sorodstvo**

Števerjan, 16.11.1982

Cerkev v Novi Gorici je dograjena

Ko je bila leta 1976 s škofijskim dekretom ustanovljena nova župnija sv. Odrašenika v Novi Gorici, je kmalu postalo jasno, da bo potrebno zgraditi tudi novo župnijsko cerkev. Župnija obsega središče Nove Gorice in meji na župnije Solkan, Kromberk in Kapela, šteje pa približno 9000-10.000 prebivalcev. Ti so imeli do nedavnega na razpolago dva zasilna bogoslužna prostora v župnijskem domu na Ledinah in v pokopališki cerkvi sv. Trojice, tu je potekal tudi verouk, vendar vse to ne zadostuje za nemoteno dušnopastirsko delo.

Že leta 1978 je bil razpisan interni natečaj za novo cerkev, investitor, tj. župnijski urad sv. Odrašenika pa se je odločil za načrt inž. arh. Franca Kvaternika iz Ljubljane. Naročnik je postavil predvsem naslednje zahteve: pri zgradbi naj ne bo nobenega eksperimentiranja ne pri materialih ne pri izvedbi, stavba naj ne bo monumentalna, pač pa funkcionalna in solidna. Tloris naj bo jasen in čitljiv, zgradba pa naj se po namenu deli na javni in zasebni program. Javni del bodočega župnijskega središča naj se deli posebej še na praznovanjski oziroma liturgični (cerkev) in oznanjevalni (prostori za katehezo). Projektant je stavbo zasnoval tako, da se ves javni program odvija v pritličju, zasebni program pa dosledno obsega nadstropje (stanovanje duhovnikov in ostalega osebja).

Naročnik in projektant sta posebno pozornost posvetila oblikovanju vhodne veže. To ni samo prostor, ki funkcionalno povezuje različne sestavne dele novogoriškega pastoralnega središča, ampak tudi mesto, na katerem Cerkev nagovarja mimooidočega in se odpira navzven ne glede na svetovni nazor posameznika, ki bi zašel vanj. Tu bo obiskovalec našel v kiosku verski tisk kot osnovno informacijo o dejavnosti Cerkev in njenem duhovnem poslanstvu. V veži bo stalo tudi obeležje pokojnih z imeni umrlih v zadnjem času in z večno lučjo. Od tu nas bo eden od vhodov pripeljal v glavni cerkveni prostor.

Cerkev je tlorisu štirikotna stavba, tla so obložena s preprostimi rjavimi ploščicami, stene so bele, nadrobneje oblikovan pa je strop, ki sloni na vidnih lesenih lepljenih nosilcih in je obložen s hrastovim furnirjem. Strop se iz ozad-

ja cerkve proti oltarnemu delu strmo dviga, oltarni prostor še poudarja močna indirektna svetloba, prihajajoča z leve strani. Oltarna miza, bralni pult, krstni kamen, tabernakelj, mizica za darove in škofov sedež so izdelani iz sivega »extra« marmorja iz Prilepa, zadaj pa se dviga mogočen, približno 5 metrov visok lesen kip Kristusa Odrašenika, delo kiparja Staneta Jarma iz Kočevja. Isti kipar je izdelal tudi postaje Križevega pota, izrezljane v nizkem reliefu na hrastovih »plohih«. Razporejene so po steni v klasičnem vrstnem redu, vsebina je podana s skromno figuraliko v ekspresivnem slogu, podarek je na simboliki posameznega prizora. Ob oltarnem delu se nizata še dva prostora, delavniška kapela z Marijinim kipom, ki pa se lahko

poveže z glavnim cerkvenim prostorom, in pevski kor, 60 cm dvignjen od tal cerkvene ladje ter v neposredni vidni povezavi z oltarjem. Strop pevskega kora še ni dokončno obdelan, to se bo zgodilo takrat, ko bodo vanj postavljene orgle.

Cerkev deli od veroučnega in stanovanjskega dela notranje dvorišče, veroučne učilnice pa so nameščene v pritličju na južni strani, tako da zlasti pozimi lahko v največji meri izkoristijo sončno svetlobo. Nad učilnicami je v prvem nadstropju nameščen stanovanjski del. Cerkev je zidana iz betona, vzgojni in bivalni del pa klasično iz opeke. Celoten objekt je obložen s posebnim izolacijskim materialom in končno še s sivo silikatno opeko, streha pa je bakrena. Arhitekt je posebej skrbno oblikoval detajle betonskih okvirov oken. Vsi materiali, uporabljeni pri stavbi, so naravni (les, baker, opeka,

dalje na 8. strani ■

O novembrski številki »Mladike«

■ nadaljevanje s 3. strani

avtorica prav, vendar pa je ponekod v svoji kritiki tudi malo prestroga, npr. v odstavku, ki je objavljen v okviru. Po našem je skoro boljši napis, ki ga je videla v neki trgovini »Ne se dotikati blaga v izložbi« kakor napis, kot ga ona predlaga, namreč »Ne dotikaj se blaga v izložbi«, kajti ta zapoved v drugi osebi zveni zelo grobo. skoro surovo v primerjavi z veliko obzirnejšim, manj osebnim napisom »ne se dotikati blaga v izložbi«. Ljudje morajo imeti pač tudi nekaj prostosti v izražanju in spontano izražanje vpliva včasih mnogo lepše in pristnejše kakor togo po slovničnih pravilih, ki jih določajo jezikoslovci. Seveda pa moramo pritrditi Olgi Lupinc v vsem drugem, kar piše, posebno glede slabega časnikarskega jezika. Le škoda, da časnikarji takih jezikovnih kritik v revijah navadno ne berejo, kot smo se imeli že večkrat priložnost prepričati. Tudi njeno opozorilo na sloviti primer Urše Plut o rabi osebka v trpnem stavku najbrž ne bo veliko zaleglo, kajti tu se pravilo slovničarjev postavlja v očitno nasprotje skoro z vsemi evropskimi jeziki, saj vsi uporabljajo oziroma zahtevajo ime v 4. sklonu, namreč »Išče se Uršo Plut«. Tako npr. rečejo Nemci »Man sucht Urša Plut«. Urša Plut je nam-

reč tu pojmovana v 4. sklonu: išče se koga ali kaj. In tako je tudi v francoščini in v večini drugih jezikov. Potemtakem bi bilo logično, da bi slovenščina dopustila obe obliki in da slovničarji ne bi tako preganjali rabe v 4. sklonu, saj končno Slovenci živimo sredi Evrope. Mnogo bolj pa bi bilo treba kritizirati in zatirati

»DEKLIŠKI ZBOR DEVIN«
IN »FANTJE IZPOD GRMADE«

priredita v soboto, 27. novembra, ob 20.30 v prostorih nove devinske osnovne šole

»GLASBENI VEČER«

Nastopila bosta pevski zbor »Lipa« iz Bazovice in kitarist Marko Feri.

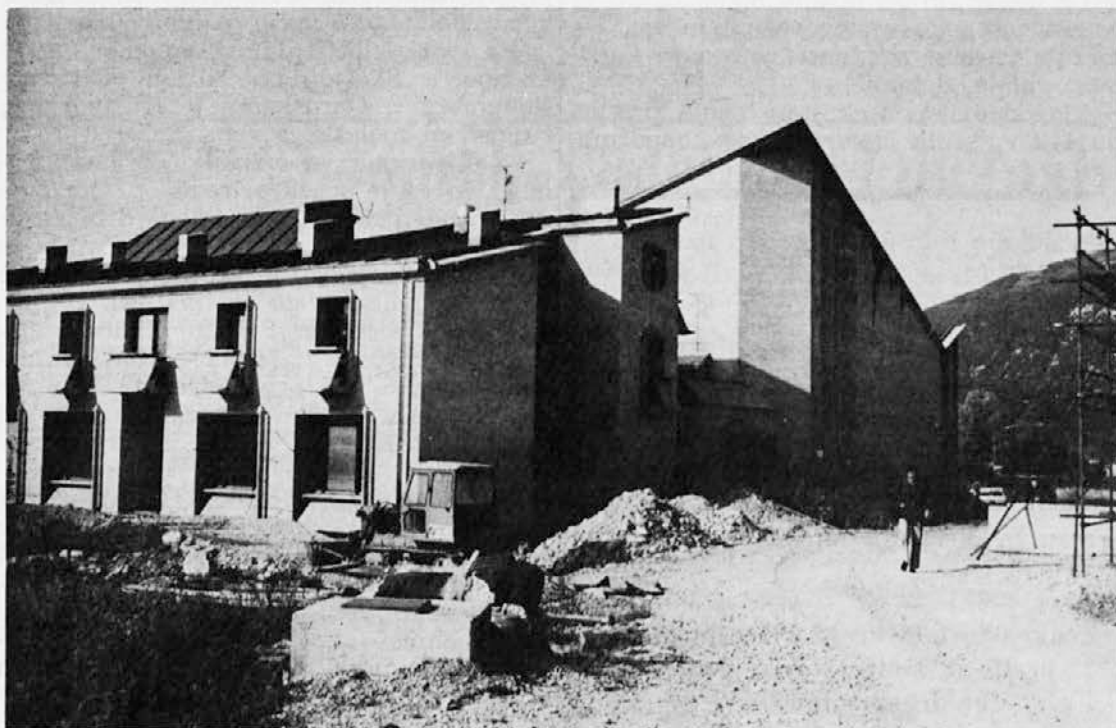
Prijazno vabljeni!

druge oblike pačenja slovenskega jezika in slovenske slovnice, kar Olga Lupinc — priznamo — tudi hvalevredno dela in bo, upajmo, s tem nadaljevala.

Naj omenimo še poročilo o Slomškovih proslavah na Tržaškem s fotografijami, članek Iva Jevnikarja »Prepovedana slovenščina«, rubriko »Staro in novo o naravi in človeku« in predvsem razmišljanje Vinka Ošlaka »Tako kot pač pride...«, nekaj niz duhovitih misli in spoznanj. Naj navedemo samo eno: »Če bi reke začele teči navzgor; če bi se telesa sama od sebe začela ogrevati; če bi nihalo brez sunkov od zunaj začelo povečevati svoje zamahe, bi se vsakdo priklonil in priznal, da se godi čudež. Pa vendar: življenje je reka, ki je začela teči navzgor; človek je njej slap, ki se pne kvišku; njegova zavest je naraščanje toplote; njegova dela so povečani nihaji...«

Končno je omeniti še pisma, rubriko »Mogoče ne veste, da...«, misli v rubriki »Živa beseda«, ki so religioznega značaja, a v kateri najdemo tudi čuden in precej smešen stavek »Kot naš slovanski rojak, sv. Maksimilijan Kolbe...« Kaj naj namreč to pomeni: »naš slovanski rojak«? Novi panslavizem? Imamo Slovenci poleg svojih sonarodnjakov še kakšne druge rojake, npr. Andropova in Jaruzelskega?

Revija prinaša tudi nekaj pesmi Vladimira Kosa in v mladinski prilogi štiri pesmi Katarine. Tam je objavljeno tudi poročilo o jubilejni prireditvi slovenskega skavtizma na Tržaškem in članek o Slovenskem domu v Londonu.

Cerkev in župnijski dom v Novi Gorici z južne strani

Sodobno kmetijstvo

Nega sobnih rastlin

Ciklama

Zahteva predvsem hladen in svetel prostor in temperaturo od 5 do 12 stopinj. Najprimernejša je okenska polica, vendar moramo rastlino zavarovati pred preprihom in vdorom mrzlega zraka. Premeščanja ne prenese; zalivamo le z mehko vodo, deževnico ali snežnico. Če to ni mogoče, potem s prekuhano vodo.

Nikoli ne zalivamo od zgoraj, vedno le v podstavkih. Voda mora imeti enako temperaturo kot prostor, kjer ciklama raste. Vodo, ki je v eni uri ne vsrka, izlijemo, ker prevelika mokrota povzroča gnitje gomoljčka in rumenenje listov. Ob pomanjkanju svetlobe in v presuhem okolju propade. Ciklama propade tudi, če jo pozimi zalivamo od zgoraj, kar povzroči plesnobo in gnitje listov. Porumenelih listov in odcvetelih cvetov ne smemo odrezati, ampak izpuliti iz gomoljčka. Tako jo ohranimo vrsto let.

Kakor hitro mine nevarnost pomladne slane, jo prenesemo na svež zrak v senco in kar z lončkom vred vsadimo v gredo in rastlina se bo pripravila k počitku. Kljub temu jo oskrbujemo, da zgubiva liste, gomoljčka pa ne zasušimo, pač pa naj bo ves čas počitka v nekoliko vlažni prsti, dokler ne začne odganjati. V avgustu jo presadimo v zemljo iz listovke in vseh ostalih prsti, vmes pa naj bo lesno oglje. Zemljo pred uporabo presušimo, gomoljček pa plitvo vsadimo.

Asparagus

Ima rad polsenčne prostore in uspeva v mešanici ruševke in gnojevke v razmer-

ju 1:1, z manjšo primesjo grobega peska. Prezimumo ga pri temperaturi 10 stopinj in zalivamo strogo po potrebi. Zimske poganjke, ki so dolgi in slabotni, spomladi odrežemo. Če začne rumeneti ali jo napade kapar, rastlino porežemo do tal in spomladi bo spet pognala. Pozimi lahko oberemo zrele jagode in jih spomladi zasadimo v lonček in do jeseni se bo nova rastlina lepo razrastla.

Doma se izplača raztrgati star grm na dva ali tri dele in jih posamezno vsaditi v posodo. Bodimo pa previdni, da ne uničimo gomoljev, kjer se zbira rezervna hrana, saj bi s tem rastlino znatno oslabil.

Lepši od opisanega je *asparagus plumosus*, ki ob skrbi in negi doseže tudi velikost enega metra. Vejice ima tanjše, listi pa so podobni puhu. Zahteva rahlo prstlistovko, pomešano s kompostnico in mivko. Ker nima v zemlji gomoljčkov, potrebuje večjo posodo in izdatnejše zalivanje. Na svetlem prostoru in ob izdatnejšem zalivanju nam bo v stanovanju lepo uspeval. Presajamo ga spomladi, množujemo pa enako kot prejšnjega.

Aspidistra

Je skromna, trdoživa rastlina, primerena za temnejša stanovanja, za predsobe, hodnike, javne zgradbe in lokale, saj ji škodujeta le premočno sonce in huda suša. Če želimo, da bo lepša, jo namestimo na svetel prostor, kjer bo razvila temno zelene liste. Poleti ljubi močno zalivanje, a ne prenese vode v podstavku. Zato njene suličaste, rahlo upognjene liste večkrat operemo z vodnim curkom ali z gobo.

Čez zimo naj ne bo na prehladnem prostoru in le redko zalivamo.

Razmnožujemo jo ob presajanju z delitvijo grmiča, pri čemer zemljo pazljivo otresemo s korenike in jo po razdelitvi previdno zalivamo. Za vzgojo mladih rastlin vzamemo vrtno zemljo, nekaj listovke in peska.

Z. T.

—o—

JEDRSKA ELEKTRARNA V KRŠKEM

Jedrska elektrarna, ki so jo zgradili v Krškem, bo v kratkem začela s svojim rednim delovanjem. Pred kratkim so začeli opravljati še zaključne preizkuse z načrtnim obremenjevanjem vseh naprav v elektrarni, da bi ugotovili, kako deluje s polno močjo. Pred začetkom rednega obratovanja so predvidene še tri ustavitve, med katerimi bodo strokovnjaki pregledali vso elektrarno in njeno delovanje.

Po podatkih, ki smo jih povzeli po slovenskem tisku, je doslej elektrarna proizvedla 1,522 milijona kilovatnih ur električne energije. V Sloveniji zato upajo, da bo že do konca leta jedrska elektrarna lahko bistveno izboljšala energetska bilanco.

—o—

KRVODAJALSKI ODSEK V SOVODNJAH

● nadaljevanje s 5. strani

ski občini. Sovodenski odsek se sestaja v zasebni hiši pri Ivu Boškiju v Gabrjah. Krvodajalci upajo, da bodo čimprej dobili primernejše prostore. Podatke za ta članek je preskrbela tajnica odseka Marinka Batič.

Karantanski klobuk

Najpristnejši slovenski simbol

JOŽKO ŠAVLI

Naslednja omemba v virih je iz leta 860, ko je kralj Ludvik privolil, da knez Pribina iz Spodnje Panonije podari samostanu v Alteichu nekatera posestva »in Slougenzin marcham« ob reki Zali t.j. v Slovenski krajini. Ime kaže torej na narodnostni značaj dežele. Pa tudi bližnja Savonija se še v 16. stol. imenuje »Windischland«, kar seveda ni moglo nastati šele tedaj, temveč je obstajalo od prej. (32)

Samo ime »krajina« (marka) je prav tako zgodovinsko in ga zasledimo že 973 kot »Creina«. Zgodovinski vir navaja, da je kralj Oton II. podelil škofu Abrahamu iz Freisinga del svoje lastnine v grofiji Poponovi, ki se imenuje »Carniola« ali po domače (vulgo) »Creina marca«. Zgodovinar F. Kos ugotavlja, da je treba naziv »Creina« istovetiti s »krajina«, čemur bi težko oporekali. (33)

Kranjska spada tedaj kot krajina pod Veliko Karantanijo, ki je bila ustanovljena leta 952. Vzhodno od nje se je raztezala Savinjska krajina, omenjena prvič kot »comitatus Sovuina« ali tudi »pagus Sounae« ipd. Segala je tudi južno od Save. Ta krajina pride po smrti svojega mejnega grofa Viljema II., sina ugledne grofice Heme, v sestavo Kranjske (1035), kasneje pod Štajersko, vendar

brez območja južno od Save. Ta del deli odslej usodo s Kranjsko. (34)

Leta 1077 je kralj povzdignil v samostojno vojvodino Furlanijo in patriarha Siegharda imenoval za njenega kneza. Dal mu je v last tudi Kranjsko in omenjeno območje nekdanje Savinjske krajine južno od Save. Nekateri raziskovalci pišejo, da je bil patriarh že tedaj imenovan za gospoda obeh pokrajin t.j. »Carniola et Marchia« npr. J. Steklasa). (35) Po smrti Siegharda preneha patriarhova oblast na Kranjskem in v krajini (marki), obnovi pa se znova že leta 1093. Toda deželno gospostvo patriarhov ne obvlada moči, ki jo v teh pokrajinah prinaša fevdalna posest mnogim plemenitašem in cerkvenim ustanovam. Med njimi so najpomembnejše: Spanheim, Andechs, Ortenburg, Babenberg ter škofije Brixen, Freising in Solnograd. Nastane pravo medvladje, ki traja vse tja do začetka 13. stol.

V tem razdobju se širi na tem območju zlasti posest koroških vojvod Spanheimov. Leta 1236 si vojvoda Bernard Spanheim prav zaradi moči vsled svojih posesti prisvoji naslov »Dominus Carniolae et Marchiae« t.j. gospod Kranjske in (Slovenske) marke t.j. krajine. Ko leta 1256 nasledi u-

mrlega vojvoda Bernarda sin Ulrik III., tega pa leta 1269 češki kralj Otakar II., se tudi ta dva ponašata z omenjenim naslovom. (36)

Otokar II. se je moral kmalu odpovedati karantanskim deželam in leta 1286 dobi Koroško v fevd grof Majnard IV. Goriško-Tirolski, Kranjsko in Slovensko krajino pa v zastavo, vendar pa se v neki listini že leta 1283 naziva: »...herre des herzentvmes ze Cherden ze Chrayn vnde der Windischen Mark«. (37)

Deželno gospostvo Kranjske in Slovenske krajine preide po smrti Majnardovega sina Henrika (1335) na Habsburžane, toda posestva v krajini so v lasti grofov Goriških. Ob delitvi vseh posestev teh grofov leta 1342 pridejo v last istrske veje tega rodu. S to vejo sklenejo Habsburžani leta 1364 dedno pogodbo ter tako že leta 1374 dobijo Slovensko krajino v svojo posest. Ta velja še nadalje kot posebna dežela in šele Friderik III. jo s posebno listino (38) pridruži leta 1463 vojvodini Kranjski, ki je imela ta naslov od leta 1364. Naziv »gospod Slovenske krajine« pa je ostal v naslovu vladarja prav do konca monarhije (1918) in z njim tudi njen grb oz. ščit v velikem grbu cesarskih dežel.

Grb Slovenske krajine

Ime »Slovenska krajina« (Vinedorum marca, Windische Mark) se v zgodovinskih listinah nanaša na Karantanijo, na Panonijo in celo na Slavonijo ter priča o narodno-

- Ma Mihec, kej so Brežnjevi nardili cerkveni pogreb?
- Dej, dej, Jakec, kej govoriš! Kej ne znaš, de so komunisti pruti veri jn ne verjejo neč?
- Ma jest sm vidu tri velike pravoslavne pope u vsem njih ornati jn s tisto vesoko kapo, ke so ga pršli pokropet. Je blo na televiziji.
- Lahko, de so bli. Za krejanco. Ma ga niso pokropili, zatu ke za pokropet je treba jemet žegnano vodo. Jn kej češ, de bojo u Domu sindikatov jemeli žegnano vodo?! Ma ki smo?
- Ma je bla za Brežnjeva tudi maša u pravoslavni katedrali u Moskvi. Jn je mašavau prou patriarh Pimen jn je pokojnika forte hvalu, de je biu za mir jn vse sorte. Jest rečem, de tu se lahko šteje za cerkveni pogreb. Cerkevni pogreb — ku be reku Montanelli — po

taljansko. So se pršli prklont, so nardili mašo ... Kej češ več? Jn mašo gvišno niso nardili brez žegna Centralnega komiteja. Zatu ke u Rusji nanka vrabec ne pade ses strehe brez direktive Centralnega komiteja. Jn popi se tudi ne smejo mejšat u politiko!

- Sej prouzaprou tu ni nanka tolko čudno. Jest sm vidu vre marsikašen pogreb. Tudi od komunistov. Ma vsi so jemeli tudi cerkveni pogreb. Malokašen si upa jet na uni svet brez cerkvenega žegna. Je vse lepu jn prou. Propaganda: de vera je opij, de Boga ni jn take reči. Ma kadar je treba jet zares, pole se vselih vsak sprašava: »pej če je na unam sveti vselih nekej?« — gvišno je gvišno, jn škodet ne more. Jn taku ...
- Prouzaprou ni nanka rečeno, de ruski kàpoti res verjejo sami sebi, kar pridgajo. Vidi, denmo reč, Svetlana, hči od Stalina. Je šla u Ameriko jn je še zdej tam jn se požvižga na realni socializem, ke ga je naredu nje uče. Jest rečem, de bo tudi uana jemela cerkveni pogreb.
- Meni so prauli, de se ruske ženice pokrižajo, kadar grejo gledat Leninov mavzolej ...
- Ma ne samo ženice. Kej ni ušou na zahod jn prou za politično zatočišče prfina sin od Kirilenka jn taku frderbau kariero svojmi očeti? Zatu ke ta stari Kirilenko je biu določen, de bo postou kapo po smrti od Brežnjeva. Ma zdej, ke je sin ušou na zahod, so očeta nečko odžagali. Nanj se ne morejo zanest.
- Kaku se bojo zanesli, če ta stari Kirilenko ni znou nanka svojmi sini dopovedat od historičnega materjalizma,

marksizma-leninizma jn tašne reči! Morbet je pej Stalin vselih jemu prou, ke je sturu postrelat tolko kàpotov?

- Čaki, čaki! Le počasi! Pej Svetlana? Kej ni Stalina hči?
- Ma ja, ja, sej pravem. Današnja mlada dina ...

—o—

CERKEV V NOVI GORICI JE DOGRAJENA

■ nadaljevanje s 6. strani

beton, železo, steklo). Notranja oprema, razen Kristusovega in Marijinega kipa ter Križevega pota, je izdelana po zamisli inž. arh. Kvaternika, obsega pa cerkvene stole, spovednice, lesene obrobe, opremo v prezbitariju in delavniški kapeli, zakristijske omare, kiosk za časopise. Prav v zadnjem času je bil dozidan tudi zvonik, prosto stoječ kot usmeritveni element ob glavnem vhodu, nanj pa bodo obešeni manjši zvonovi. Visok je približno 16 m in tvori kontrast najvišji točki cerkve, tj. nad prezbitarijem. Te dni potekajo še zadnja ureditvena dela pri okolici cerkve.

Cerkev je v sodelovanju s kooperanti gradilo SGP Primorje iz Ajdovščine, dela pa so se pričela z zemeljskim izkopom ob Velikem šmaru leta 1980. Koprski škof Janez Jenko je 14. decembra istega leta slovesno posvetil temeljni kamen, gradnja je torej potekala dobri dve leti. To je za tako zahteven objekt vsekakor kratka doba, v tem času pa je moral požrtvovalni novogoriški župnik Gašper Rudolf s pomočjo sodelavcev rešiti neštete pravne, upravne, finančne in organizacijske težave. Zasluga za hitro in solidno izgradnjo gre seveda vsem gradbenim delavcem in opremljavalcem stavbe, še posebej pa arhitektu, ki je skrbno bedel nad izvedbo. Posvetitev cerkve, ki jo bo opravil koprski škof msgr. Jenko, bo v nedeljo, 12. decembra ob treh popoldne.

M. A.

stni pripadnosti dežele. Še skozi pozni srednji vek pa se je ohranilo za del prvotne Savinjske krajine, ki je segal južno od Save, in imelo deželnoopravni značaj, kar se je obdržalo med drugim tudi v skupnosti deželnih stanov te krajine.

S tega stališča spada tudi grb te krajine v vrsto grbov slovenskih oz. karantanskih dežel ne glede na to, kakšen znak bi vseboval. Toliko bolj značilno je potemtakem, da ima omenjeni grb za znak prav klobuk, ki pri nobenem drugem narodu ni imel tako simbolične vloge kot pri Slovencih. Zato je še posebej pomembno vprašanje, če je klobuk na tem ščitu tudi po obliki slovenski (windischer Hut)? In s tem poleg panterja najbolj izviren simbol iz slovenske zgodovine. Toda, preden odgovorimo na to vprašanje, je potrebno razčistiti tudi problem grba vojvodine Kranjske, s katerega so vzete barve slovenske »narodne« zastave, češ da je ostala Kranjska edina v celoti slovenska dežela, kar zadeva njeno ozemlje in da ima zato njena simbolika vseslovenski značaj. Takšno jezikovno-ozemeljsko izhodišče pa je v nasprotju z zgodovinskim, ki temelji na političnem zgodovinskem in ne na jezikovnem pravu. Povrh vsega pa je simbolika Kranjske tudi po izvoru neslovenska, tako da se postavlja v tem primeru edinstven nesmisel: slovenska »narodna« zastava z neslovenskimi barvami!

Grb vojvodine Kranjske: na srebrnem ali belem ščitu plavi orel razprtih peruti, z rdečim kljunom in kremplji ter šahirano rdeče-belo prepono čez prsi in peruti. Grb izvira od grofov Andechs oz.

Andechs-Meran in na pečatu grofa Bertolda iz tega rodu ga zasledimo že leta 1194. Po njegovi smrti so pripadla posestva sinovoma; Oton je dobil Meran in Burgundijo, Henrik pa Istro, Kranjsko in Slovensko krajino. Oba brata sta imela v svojem grbu omenjenega orla: Oton belega na plavem ščitu, Henrik pa plavega na belem t.j. kasnejšega kranjskega. (39)

Klobuk kot slovenski simbol še v prejšnjem stoletju ni bil neznan. Še leta 1867 (18. junija) ga omenja slovenski poslanec Toman v državnem zboru na Dunaju, ko govori o starih pravicah (notranje) avstrijskih dežel nasproti novim izmišljenim pravicam izmišljene »cislajtanske« dežele. Tomanu je tedaj ostro ugovarjal nemškonačionalni poslanec Schindler in zabavljal še zlasti čez »slovenski klobuk« (windischer Hut). (40)

Nemškonačionalni tabor, ki je takrat prevladoval na univerzah, na področju tiska in s tem v javnem mnenju, je dosledno zavračal vse, kar bi dokazovalo, da so Slovenci zgodovinski narod. In prikazovanje zgodovine z nacionalnega, meščanskega vidika oz. na osnovi narodnostnega jezikovnega modela, ki je veljal v prejšnjem, a ne v preteklih stoletjih, ni bilo mogoče razvideti zgodovinsko pravne simbolike omenjenega klobuka. Slovensko zgodovinsko pravo pa tedaj kakor danes ni bilo dovolj samostojno, da bi se zavedelo pogršnosti takšnega nacionalno jezikovnega tolmačenja zgodovine. Slovensko zgodovinsko pravo ter simbolika klobuka sta ostala tako vse do danes v pozabi, čeprav so tudi slovenski pisci v svo-

jih delih pogosto zadevali nanju. Toda predstavljali so si vse skupaj zgolj kot nepomembno folkloro, ki je bila samo odsev nekdanje svobodne Karantanije. Ta je bila s pokristijanjenjem podvržena »nemškemu« jarmu in »tuji« vladar se je ustoličeval le zato, da bi karantansko ljudstvo mislilo, kako domačega vladarja da je dobilo. lpd.

Takšno prikazovanje popolnoma nasprotuje duhu zgodovinskega obdobja. O tem priča tudi zgodovina slovenskega klobuka. Temeljitejše obdelave njegove simbolike se je šele pred nekaj leti lotil Vinko Mirt in svoja dognanja (41) objavil v koledarjih Družbe sv. Mohorja v Celovcu. V svojih izvajanjih na zanesljiv način pojasni s heraldičnega vidika slovenski značaj klobuka, upodobljenega v grbu Slovenske krajine.

(Dalje)

- (32) F. Kos, Gradivo II. 169
J. Gruđen, Zgodovina... itn., str. 466
- (33) F. Kos, Gradivo II. 444, 445, 490
- (34) F. Kos, Gradivo II. 84, 470; Gradivo III. 331
B. Grafenauer, Zgodovina slovenskega naroda, Ljubljana 1965, str. 156
- (35) J. Steklasa, »Slovenci in Hrvatje v borbi radi investiture«, Kres, Celovec 1883, str. 508
- (36) F. Orožen, Vojvodina Kranjska (zgodovinski opis), Ljubljana 1902, str. 42-48
- (37) A. v. Siegenfeld, itn., str. 260 (na listini iz Celovca, 28.6.1283)
- (38) F. Orožen, itn., str. 54, 63
- (39) Z. Bartsch, itn., str. 60, 61
- (40) A. Z. (Andrej Žnidarčič), »Slovenski klobuk«, tednik Domovina z dne 2.8. Gorica 1867
- (41) V. Mirt, v koledarjih DSM, Celovec 1972, 1976 in 1980